

Avinor AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hege Rasmussen, 75 53 15 56

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet – ny lufthavn Mo i Rana

Vi viser til søknad datert 04.03.2021.

Vedtak

Med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §§ 11 og 16 får Avinor AS tillatelse til utslipp fra midlertidige anleggsarbeider i forbindelse med bygging av ny lufthavn Mo i Rana, i Rana kommune. Tillatelsen gjelder fra dags dato og til anleggsarbeidene er ferdigstilt.

Vilkårene til tillatelsene er gitt i vedlegg.

Med medhold i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-4 skal Avinor AS betale et gebyr på kr 169 100,- for saksbehandlingen.

Frister som gjelder

Senest 3 mnd. før anleggsstart	Oversendelse av overvåkingsprogram
Senest 3 mnd. før anleggsstart	Oversendelse av miljøoppfølgingsplan
Senest 3 mnd. før anleggsstart	Oversendelse av meldeskjema for knuseverk
Senest 3 mnd. før anleggsstart	Oversendelse av støysoneberegninger og støysonekart

Bakgrunn

Avinor AS har fått i oppdrag fra Samferdselsdepartementet å gjennomføre prosjektet med ny lufthavn i Mo i Rana. Lokaliseringen vil være på Steinbekkhaugen, 7 – 8 km fra Mo sentrum. Rana kommune vedtok reguleringsplanen for det nye lufthavnområdet i desember 2009.

Prosjektet innebærer én rullebane, to taksebaner, flyoppstillingsplasser, avisingsplattform, snødeponi, terminalbygg, verksted- og driftsbygg og energibrønner. I tillegg skal det etableres ny adkomst fra E12, Granheiveien skal legges om, og det skal etableres parkeringsplasser og vann- og avløpsanlegg.

Kartutsnittet viser lokaliseringa av den nye lufthavna.

For å etablere arealet som lufthavna skal ligge på vil det bli nødvendig med nedspregning av fjell og oppfylling av aktuelle områder. Det vil etableres ei sprengsteinsfylling med opptil 35 – 40 meters dybde. Omtrent 8 millioner m³ med sprengstein skal omdisponeres.

Prosjektet planlegges med massebalanse. Deler av steinmassene vil knuses og siktes for å oppnå de fraksjonene som er ønsket. Det kan også være aktuelt å kjøre til masser for å få nødvendig steinkvalitet. Det er ikke lagt opp til vasking av steinmassene. Anleggsarbeidene er forventet å ta omtrent 4 år, der sprengningsarbeidene vil foregå over 2,5 – 3 år.

Avinor søker om utslipp av anleggsvann som har gjennomgått rensing før utslipp til:

- Ranelva via utslippsledning, 25 l/s
- Tverrbekken vil motta overskytende vann dersom avrenninga er høyere enn 25 l/s
- Diffus avrenning til nærliggende resipienter på nordsida av anleggsområdet

Det er identifisert 11 lokaliteter med mistanke om grunnforurensning og/eller avfall. Disse er kartlagt, og det er vurdert som nødvendig å utarbeide miljøteknisk vurdering/tiltaksplaner 8 av disse.

Naturverdier og geologi

Området består av skog- og myrterreng med spredte åpne vann og kryssende veier. Området er over den marine grensa, og løsmassene består av forvittringsmateriale og tynt humus/torvdekke. I

myrområdene er det inntil 5 – 6 meter dybde ned til faste masser. I sør, rundt Tverrbekken og Steinbekken, er det tykke havavsetninger.

Berggrunnen er en del av Plurdekket, og består i hovedsak av kvarts- og kalkglimmerskifere. Det er også belter av amfibolitt og kalkspatmarmor.

Naturverdiene i området ble kartlagt som ledd i konsekvensutredningen og i 2010, og er oppdatert i løpet av forprosjektet (2015). Den nye lufthavna vil være omkranset av viktige naturverdier, med naturtyper av både nasjonal, regional og lokal høy verdi:

- Bekkekløft og bergvegg nordvest for ny lufthavn. Utforming; bekkekløft. Verdi A, svært viktig.
- Gammel barskog sørvest for ny lufthavn. Verdi B, viktig.
- Rikmyr sør for ny lufthavn. Utforming; åpen intermedier og rikmyr i lavlandet. Verdi B, viktig

Ranelva drenerer et svært stort område. Vannføringa er sterkt påvirket av vannkraft. Elva er nasjonalt laksevasdrag. Den ble rotenonbehandlet siste gang i 2015, og var åpent for prøvafiske i 2020.

Steinbekken er gyte- og oppvekstelv for sjøørret, og trolig også noe laks. Den antas å være en av de viktigste sideelvene på den anadrome strekninga til Ranelva.

Også de nedre delene av Mjøllybekken kan være tilgjengelig for laks og sjøørret. Det ble observert død ørret yngel her like etter rotenonbehandlinga, noe som tyder på at den er i bruk. Vannstanden her kan være svært lav, og grussubstratet er påvirket av sedimenter.

Det er registrert en hekkeplass for hubro like utenfor tiltaksområdet. Det er ikke gjort observasjoner som tyder på at den har vært i bruk siden før 2008. Det er observert hekking av fjellvåk.

Det ble gjennomført prøvetaking i de nærliggende resipientene i 2015 for å kartlegge den økologiske tilstanden før arbeidene starter. Det gjøres supplerende undersøkelser sommeren 2021. Målsettinga er at Ranelva og sideelvene ikke skal forringes permanent av anleggsfasen. Det er gjennomført prøvetaking i 2015 for å kartlegge økologisk tilstand i resipientene. Disse vil kompletteres med undersøkelser sommeren 2021.

Resipientene som kan påvirkes er:

Resipient	Vannforekomst	Økologisk /kjemisk tilstand	Beskrivelse
Steinbekken	156-435-R	God	Viktig gyte/oppvekstelv for ørret.
Tverrbekken		Svært god	Humøst, mye myr/skog, tømmerhogst i nedslagsfeltet.
Langtjønna		Svært god	Utsatt for avrenning fra tiltaksområdet
Høgmobekken	156-549-R	Svært god/moderat (N)	Oppgangshinder ved jernbanen, liten vannføring.
Mjøllybekken		Svært god	Noe ørretproduksjon i nedre del. Svært viktig bekkekløft og bergvegg
Granheibekken	156-564-R	Svært god	Utløp til Plura
Fisktjønna		Svært god	Kan bli berørt av terrenginngrep i nedslagsfelt
Ranelva	156-285-R	Svært god	Sterkt påvirket av vannkraft, drenerer stort område

Det er mye kalkstein i området, noe som påvirker pH og alkalitet. Naturlig pH-nivå i bekkene er målt til 6,8 – 7,8.

Grunnvannsstrømmen forventes hovedsakelig å gå mot nord mot Ranelva, og lokalt mot lavereliggende områder i sør. Det er ikke gjort målinger av grunnvannsstanden da alle grunnvannsbrønnene i området er i bruk. Det vil gjennomføres befarings- og prøvetaking i et utvalg grunnvannsbrønner før anleggsarbeidene starter opp.

Geologien i området tyder på at det kan finnes karst og hulrom innenfor området. Ved feltkartleggingen som er gjort har man gjort observasjoner som tyder på at det er tilfelle. Dette vil være smale hulrom som går parallelt med bergartslagene, øst – vest. Slike områder kan transportere forurensninger raskt. Det er ikke forventet karstområder som kan gi større utfordringer for utbygginga.

Ingen av bergartene i området er spesielt gode vanngivere.

Utslipp til vann

All avrenninga, under og etter anleggsarbeidene, vil gå til de samme vannforekomstene som i dag, med unntak av den delen av anleggsområdet som drenerer til Langtjønna. Dette skal overføres permanent til Tverrbekken.

Arealet som planlegges ført til sedimenteringsanlegg er på 0,60 m². Ved middelavrenning på 40 l/s/km² vil dette gi en total vannstrøm på 26,4 l/s. Det vil trolig ikke brukes vann til boring. Det søkes om å slippe ut 25 l/s til Ranelva, og å slippe overløpet på 1,4 l/s til Tverrbekken. Det vil si at det meste av tida vil det ikke være utslipp i Tverrbekken.

Avrenning fra de øvrige områdene vil infiltrere i terrenget og deretter til nærliggende bekk eller tjern. Det vil gjøres tiltak for å få god infiltrasjon, og unngå «snikavrenning» direkte fra anleggsflatene. Jevnlig inspeksjon fra miljøfaglig person vil inngå i miljøoppfølgingsplanen.

I tillegg til utslipp av prosessvann, vil resipientene kunne bli påvirket av diesel-/oljesøl og eventuelle løsemidler fra anleggsmaskinene. Tiltak vil beskrives i miljøoppfølgingsplanen og beredskapsplanen.

Nitrogenavrenning

Forurensningen fra sprengningsarbeider er i stor grad knyttet til omsatt sprengstoff. Ved bruk av emulsjonssprengstoff (slurry) er innholdet av nitrogen omtrent 26,2 %. Ved pallsprengning vil omtrent 1 % av nitrogeninnholdet finnes som uomsatt sprengstoff. Dette fordeler seg omtrent 50/50 på ammonium-N og nitrat-N.

Ved høy pH kan større deler av ammoniumet gå over til ammoniakkgass, som er akutt giftig for fisk og vannlevende organismer. Høyere temperatur gir høyere ammoniakknivå ved samme pH.

Ammonium og nitrat er ikke giftig ved naturlige pH-verdier, men høye ammoniumkonsentrasjoner i vannet kan gi ammoniakkdannelse selv ved normale pH-verdier. Ammonium forbruker oksygen når det omsettes (nitrifiseres) i vassdrag. Ved større utslipp i små resipienter kan det derfor senke O₂-nivået i vannet, som igjen kan føre til fiskedød.

Det vil brukes omtrent 3000 tonn slurry. Dersom sprengningsarbeidene varer i 3 år vil det gi ei avrenning på omtrent 1300 kg ammonium-N og 1300 kg nitrat-N per år.

Teoretisk avrenning til Tverrbekken, uten overføring til Ranelva, gir en N-konsentrasjon på 1060 μg tot N/l, noe som tilsvarer dårlig tilstand. I Ranelva vil den bli $< 1 \mu\text{g}$ tot N/l. Med overføring av prosessvann til Ranelva vil maksimal konsentrasjon i Tverrbekken bli 242 μg tot N/l, noe som ikke vil påvirke tilstanden. Heller ikke tilstanden i Steinbekken eller Ranelva vil påvirkes.

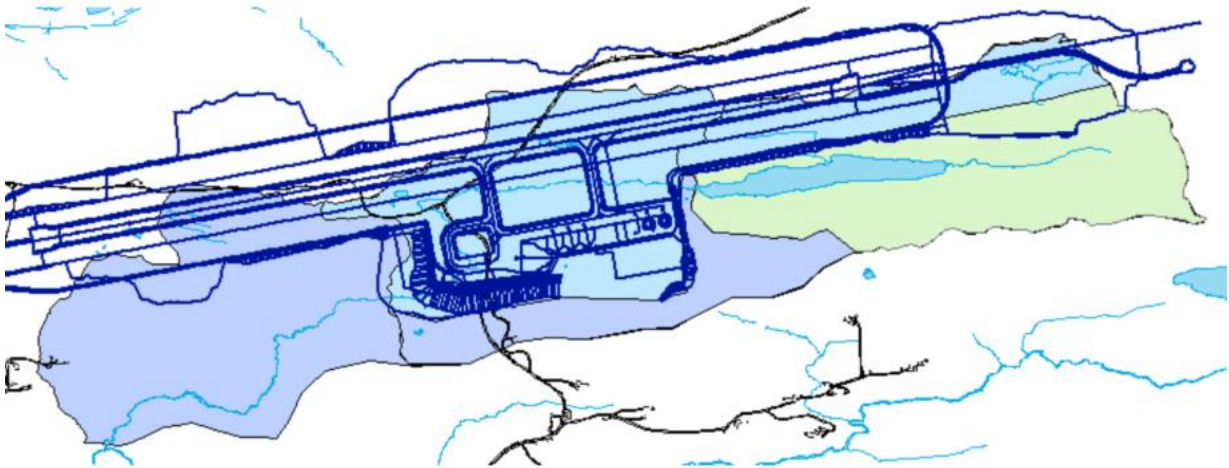
Det er ikke forventet pH-verdier som kan gi problemer i anleggsfasen, men betongarbeider kan gi høyere pH. Det vil stilles krav til at entreprenøren logger og legger til rette for justering av pH i utslippet.

Partikkelavrenning

Det vil bli økt partikkelføring i de berørte bekkene som følge av utvasking av finstoff, håndtering av løsmasser og sprengning og håndtering av bergmasser.

Partikler kan skade fisk og andre dyr i bekken. Det er spesielt lange, spisse partikler som er farlige. Det antas at det ikke vil dannes nålformede partikler med de bergartene som er i området. De smuldrer lett opp, men kan gi skarpe partikler som rundes av på veien nedover bekkene. Tiltaket forventes derfor ikke å gi spesielt skadelige partikler.

Avinor foreslår en utslippsgrense på 100 mg SS/l. Dette vil gi en konsentrasjon i Tverrbekken på 36 mg SS/l uten overføring til Ranelva. Dette vil trolig ikke skade fisk men vil kunne påvirke oppvekstforhold. Også i Steinbekken vil det kunne bli påvirket. Ved overføring til Ranelva vil konsentrasjonen ligge nær naturlig nivå.

Arealene som er markert med blått vil ha avrenning via sedimenteringsbasseng.

Avrenning til Langtjønnå forhindres ved å etablere en voll mellom rullebanen og tjønna tidlig i anleggsfasen. Det vil også etableres bekkelukking. Vann som drenerer mot Langtjønnå og Tverrbekken vil samles opp i en sedimenteringsdam. Det vil også etableres avskjærende fyllinger og grøfter. Avrenninga fra Langtjønnå vil ledes i rør utenom anleggsområdet.

Riggområde

Det vil kunne bli avrenning fra riggområdene som inneholder tungmetaller og olje. Det vil stilles krav til entreprenøren om at vedlikehold og vask av maskiner og kjøretøy skal skje på et eget område.

Avrenninga skal tilknyttas oljeavskiller, som igjen tilknyttas spillvannsnett. Tankanleggene vil sikres, og det skal utarbeides en beredskapsplan for akutte utslipp.

Massedeponi

Prosjektet planlegges med massebalanse. Det vil lages ei dyp sprengsteinsfylling under terminalområdet øst for rullebanen. Massene vil ikke vaskes før bruk. Deler av massene vil knuses og siktes. Det kan også være aktuelt med tilførte masser for å få ønsket kvalitet. Heller ikke disse vil vaskes.

Avrenning fra fyllinga vil kunne pågå også etter at anleggsarbeidene er avslutta. Avrenningsmengden og -tiden vil avhenge av hvor mye sprengstoffrester og finstoff som fortsatt finnes i massene og hvor stor vanngjennomstrømming det blir. Dette avhenger blant annet av nedbør i anleggsperioden. Det vil også avhenge av utforminga av steinfyllinga, tettheten til massene og hvordan toppdekker er lagt.

Omtrent $\frac{3}{4}$ av nitrogenavrenninga vil kunne vaskes ut fra steinfyllinga. Nitrogenforbindelser som ligger i steinfyllingene vil vaskes ut i lave konsentrasjoner, anslått over en 5-årsperiode. Etter dette er det forventet lite målbar utlekking.

Støv

Massetransport og anleggsarbeider vil kunne gi økning av luftforurensning lokalt. Støvspreiding er normalt sett et problem i områder med bebyggelse. Det er foreløpig ikke vurdert at transporten vil gå gjennom bebyggelse. Støvreducerende tiltak vil beskrives i miljøoppfølgingsplanen.

Støy

Støyproblematikken i anleggsfasen er knyttet opp mot massetransport, sprengningsarbeider og knuseverk. Det er ikke vurdert at anleggsarbeidene vil gi overskridelser av støygrensene.

Drikkevann

Det er gjort undersøkelser i brønnene i området, og det er påvist noe varierende drikkevannskvalitet. Steinbekkhaugvegen har nå fått kommunal vannforsyning. I følge Rana kommune kan det være noen drikkevannsbrønner igjen i området.

Overvåking og miljøoppfølging

Det skal lages et overvåkingsprogram før oppstart av anleggsarbeidene for å dokumentere effektene arbeidene har på vilt og naturmiljø utenfor anleggsområdet.

Det vil etableres fire overvåkingsbrønner minimum ett år før anleggsstart.

Hekkelokaliteten for hubro vil overvåkes for å kontrollere om hekkende par etablerer seg.

Det skal også utarbeides en miljøoppfølgingsplan før anleggsoppstart. Hensikten med denne er å ha en helhetlig styring av miljø gjennom anleggsperioden, og sikre at hensynet til miljø ivaretas og at de nødvendige tiltakene iverksettes for å redusere miljøbelastninga.

Offentlig ettersyn

Søknaden har vært lagt til offentlig ettersyn i april 2021. Rana kommune var anmodet om uttalelse i brev datert 19.03.2021.

Vi har mottatt følgende uttalelser til søknaden (hovedpunktene kort oppsummert):

Rana kommune i brev datert 29.04.2021

Kommunen oppsummerer naturverdiene i vannforekomstene i området, og bekrefter undersøkelsene som Avinor har fått gjennomført.

Utvasking fra Rana Gruber ved Ørtfjell har i perioder gitt stor slamtransport/sedimentering med påfølgende klogging av bunnssubstratet.

Det er ikke ønskelig med store mengder partikulært materiale til Ranelva og det er viktig at grenseverdien på 100 mg SS/l overholdes. Sedimenteringen må dimensjoneres i forhold til maksimalbelastning. Klimaendringer har gitt en ny værtype med store nedbørmengder i løpet av kort tid. Dette må tas med i vurderingen.

Kommunen forventer at det tas prøver jevnlig for å sikre at sedimenteringen fungerer, og pH overvåkes.

Tiltaket er i tråd med gjeldende reguleringsplan.

Naturvernforbundet i Rana og omegn i brev datert 30.04.2021

Det er ikke nok oppdatert kunnskap om de miljømessige konsekvensene av tiltaket.

Det foreligger ingen analyse av hvor store CO₂-utslipp det blir fra myr- og våtmarksområdene.

Utredningen drøfter ikke avrenning av surt vann fra myrene.

Avrenning av nitrogen og partikler mot nord og vest er ikke planlagt samlet opp.

Kunnskapshull om konsekvenser for vannmiljøet i Ranelva, som ble påpekt av KMD i 2015, er ikke tettet.

Det er stor sannsynlighet for avrenning via karstsystemet til grunnvannet. Flere husstander bruker fortsatt grunnvannsbrønnene. Grottene er dessuten en rødlistet naturtype.

Status for ev. rødlistearter i området vil forbli ukjent uten en oppdatert konsekvensutredning.

Hubroundersøkelsen er en kortvarig øyeblikksundersøkelse og kan ikke brukes til å fastslå at lokaliteten ikke vil bli tatt i bruk igjen. Det sies heller ikke noe om avbøtende tiltak for at lokaliteten skal kunne utgjøre en hekkemulighet i fremtida.

Private firma bør ikke få myndighet til å håndheve utslippsgrensene, da disse har økonomiske interesser av at det ikke blir forsinkelser.

Konkret og skriftlig miljøoppfølgingsplan må på plass.

Mangelfull planlegging i anleggsprosjekter, jf. Evenesutbyggingen, er et uttrykk for nedprioritering av miljøhensyn ved gjennomføringen av prosjektene.

Naturvernforbundet forventer at Statsforvalteren stiller krav som loverket krever og at skadevirkninger på natur og miljø blir så små som mulig. Videre at miljøkartleggingene fullføres og at det foreligger en miljøoppfølgingsplan.

Avinor har kommentert høringsuttalelsene i brev datert 31.05.2021.

Som vedlegg til kommentarene har de oversendt:

- Nytt utslipp til Ranelva – Skisseprosjekt VA
- Håndtering av vann fra anleggsfasen – miljøvurderinger
- Klimagassbudsjett

Det er gjort en ny miljøvurdering av Ranelva. Det planlegges nå for å overføre 108 l/s til Ranelva. De vurderer da at en utløpskonsentrasjon på 400 mg/l er akseptabelt. Utslipp til Tverrbekken og Steinbekken vil dermed skje kun i svært begrensede perioder.

Det er utarbeidet et klimagassbudsjett på skissenivå. Det vil bli mer detaljert i forbindelse med detaljplanleggingen, og vil bli fulgt opp med et klimaregnskap.

Det er gjort en rekke undersøkelser og vurderinger i 2015 og 2021, og det vil gjøres et omfattende oppfølgingsarbeid sommeren 2021 slik at tilstanden i naturmiljøet er godt dokumentert før arbeidene starter. Prøvetaking og overvåking vil fortsette inn i anleggsfasen.

Rana kommune er reguleringsmyndighet og har bekreftet at plangrunnlaget fortsatt er dekkende for gjennomføring av prosjektet.

pH vil følges opp, og om nødvendig justeres opp eller ned før utslipp til Ranelva.

Mot nord og vest vil sidearealene etableres slik at vann i størst mulig grad infiltreres lokalt. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen. Prosjektet vil søke å opprettholde den naturlige vannbalansen i området.

Lokale grunnvannsbrønner vil følges opp både i forkant og under anleggsarbeidene.

Avinor bestilte en vurdering av naturverdiene i tiltaksområdet sett opp mot rødlistet og KU-krav i forbindelse med forprosjektet i 2015. Norconsult konkluderte med at det er kommet ny kunnskap siden kartlegginga i 2008, men at verdisettingen av arealene ikke er endret.

Undersøkelsen i 2015 ga sterke indikasjoner på at hubroen ikke hekket på lokaliteten da.

Avinor vil utarbeide et miljøovervåkingsprogram og stille krav i kontrakten med entreprenøren om oppfølging og rapportering av dette.

Det vil utarbeides et miljøoppfølgingsprogram for hvordan miljø skal ivaretas både i detaljplanleggingen og gjennomføringen av anleggsarbeidene. Dette vil videreføres i kravene til entreprenøren, som vil bli pålagt å rapportere på dette.

I skisseprosjektet for VA utredes ulike trasevalg og løsninger for utslippsledninga som vil brukes både i anleggsfasen og driftsfasen. For å ha tilstrekkelig kapasitet til utslipp fra avisingsplattformen

vil den måtte bygges med betydelig større kapasitet enn hva det er søkt om i det opprinnelige søknadsdokumentet.

Norconsult har gjort nye miljøvurderinger for håndtering av vann fra anleggsfasen, i notat fra 05.05.2021. Formålet med notatet er å gjøre vurderinger av anleggets påvirkning på biologi og vannkvalitet i berørte vannforekomster i anleggsfasen. Det er størst fokus på avrenning av nitrogen, partikler og mulige effekter av dette spesielt i Tverrbekken, Steinbekken og Ranelva.

Det planlegges for at all avrenninga skal skje tilnærmet til de samme nedslagsfeltene som i dag. Det legges spesielt vekt på å opprettholde vannhusholdningen i den fuktbevarende naturtypen langs Mjølliabekken.

Middelavrenninga fra området er 25 l/s, og sedimentasjonsbasseng vil dimensjoneres for dette. Røret vil dimensjoneres til 108 l/s og avløpspåvirket vann vil kun gå til Tverrbekken når det er nedbørmengder som gir høyere avrenning enn dette.

Det legges til grunn at $\frac{3}{4}$ av nitrogenavrenninga, 1950 kg/år vil følge utslippet til Ranelva. Det gir ei belastning på 6 µg/l fordelt jevnt over året, men den faktiske avrenninga vil komme støtvis avhengig av nedbør. Det forventes ikke spesielle utfordringer knyttet til nitrogen eller ammoniakk for fisk eller annet biologisk liv.

Det er myke bergarter i området, som kan forventes å gi relativt mye finstoff. Det antas at derfor også at det ikke dannes nålformede partikler. Det forventes ikke at partiklene som dannes av disse bergartene er spesielt skadelige for fisk eller bunndyr.

Nedslamming av grusområder kan være en effekt ved høye verdier av suspendert stoff. Ørretynge har vist seg å kan tåle kortvarig eksponering, mens det kan være negative effekter for dyreplankton ved lavere konsentrasjoner.

Det forventes ikke negativ påvirkning i Tverrbekken ved kortvarige avrenningssituasjoner.

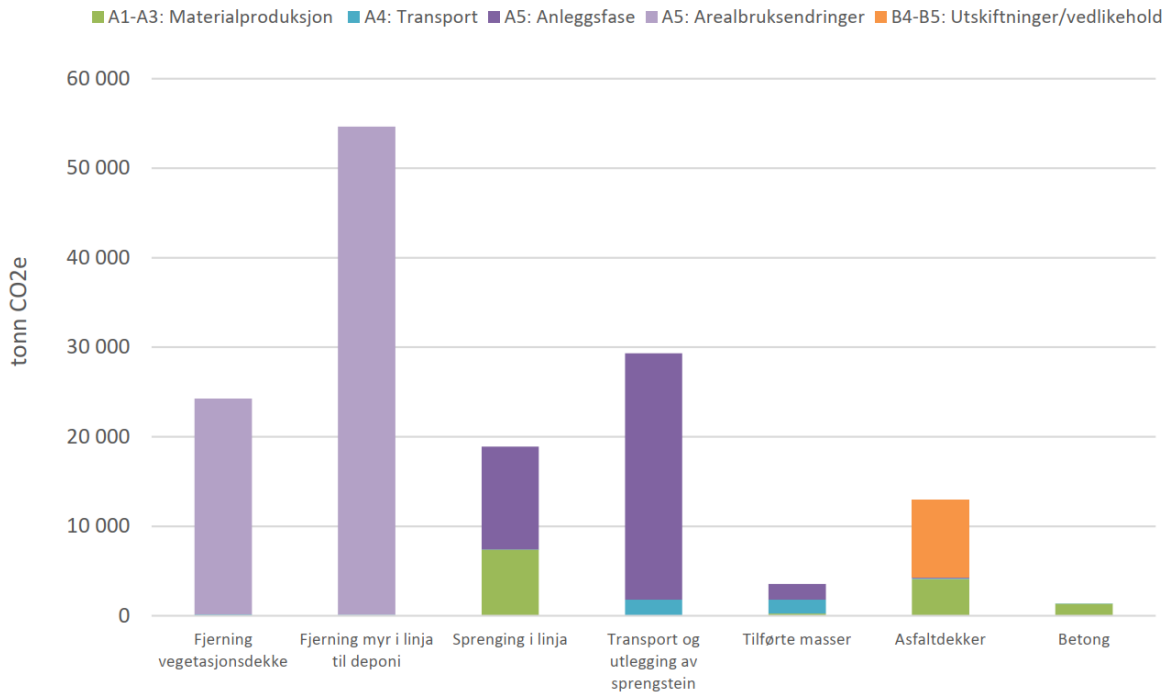
En utløpskonsentrasjon på 400 mg SS/l til Ranelva vil gi en teoretisk tilleggskonsentrasjon på 1 mg SS/l i elvevannet – en økning fra 3 til 4 mg/l.

Det forventes at ev. akutte oljeutslipp vil fanges opp av beredskapsmateriell.

Det må undersøkes nærmere hvor et utslippspunkt i elva kan legges. Det vil gjøres feltundersøkelser og dialog med myndigheter og fagmiljøer. Røret må legges slik at det blir minst mulig konflikt med fiskeinteresser.

Norconsult har utarbeidet et skisseprosjekt for klimagassbudsjett for prosjektet, i rapport fra 05.05.2021. Det totale klimagassutslippet er beregnet til omtrent 145 000 CO₂e.

Fjerning av myr, og dernest vegetasjonsdekke og transport og utlegging av sprengstein, er de aktivitetene som gir det største bidraget.

Figuren viser fordelinga av klimabidraget til ulike aktiviteter i prosjektet.

Statsforvalterens vurdering

Sakens rammer

Denne tillatelsen gjelder for utslipp fra anleggsarbeidene, og setter vilkår til disse utslippene med mål at de ikke skal forårsake uopprettelig skade på de nærliggende resipientene. Ei midlertidig påvirkning er akseptabel, men denne skal ikke være større enn at naturtilstanden vil gjenopprettes i løpet av få år.

Virkningene av tiltaket i seg selv (terrenginngrepet) faller utenom de vurderingene som gjøres i denne fasen. Vurderinger om dette er gjort i forbindelse med Samferdselsdepartementets beslutning om at lufthavna skal bygges.

Utslipp fra drift av lufthavna (avisingskjemikalier m.v), og vilkår for disse utslippene vil behandles i egen sak på et senere tidspunkt.

Naturverdier

Lufthavna planlegges å bygges i et område med flere viktige naturverdier i nærheten. Avinor har kartlagt naturverdier i flere omganger for å skaffe et godt bilde av naturtilstanden før arbeidene starter opp. Det gjøres i tillegg ytterligere undersøkelser sommeren 2021. Vi vurderer at vi har tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene i området til å stille de nødvendige kravene til gjennomføringa av anleggsarbeidene.

For Mjøllia og bekkekløftlandskapet her er det viktigste at ikke vannbalansen i området endres vesentlig, slik at ikke det vannkrevende miljøet her forringes. Det samme gjelder rikmyra i sør. Dette gjelder både i anleggsfasen, og etter at arbeidene er avslutta. Derfor er det viktig at arbeidene planlegges slik at både avrenninga i anleggsfasen styres, og at også den endelige terrengutforminga blir slik at avrenningsmønstret i området opprettholdes omtrent som i dag.

Det er registrert en lokalitet i nærheten der hubro har hekket på en fjellhulle tidligere. Det var observert hubro i området i 2008, men det er ikke kjent at den hekket da. Avinor har gjort kartlegginger i 2015. I tillegg er det gjort feltkartlegginger i 2010 og 2020, uten at det har vært påvist hubro i området da. Retningslinjene angir at det ikke er konflikt med hubrointeresser dersom det ikke er gjort registreringer de siste 5 årene. Vi kan ikke utelukke at lokaliteten kan tas i bruk igjen, men vi vurderer det slik at tiden som er gått siden det er påvist hubro i området gjør at vi ikke vil stille nærmere krav ut over den overvåkinga som Avinor selv planlegger.

Utslipp til vann

Ranelva er viktig for anadrom fisk, og er nasjonalt laksevassdrag. Elva var behandlet for lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* siste gang i 2015, og er nå åpnet for prøvefiske. Flere av sideelvene er også viktige områder for fiskeyngel, blant annet de nedre delene av Steinbekken.

Partikler fra sprengninger har skarpere kanter enn naturlige partikler, som er avrundet. Hardere bergarter vil være skarpere enn mykere bergarter, og kan ha nålformede partikler som er skadelige for gjellene til fiskene. I dette området er det i hovedsak mykere bergarter, som forvitrer lettere. Det er noe innslag av hardere bergarter, men ingen der vi forventer nålformede partikler. Det er dermed liten risiko for at partiklene i seg selv skal være skadelige for de som lever i vannet.

Mykere bergarter vil gi mer slamdannelse enn hardere bergarter. Disse partiklene kan også være noe vanskeligere å sedimentere. Mengden partikler i vannet vil også kunne gi negativ påvirkning. Her har fisk typisk høyere toleranse enn mange andre bunndyr og vannlevende organismer.

Høyt innhold av partikler gir også økt risiko for nedslamming av grussubstratet som er viktige leveområder for fiskeyngel og bunndyr. Ranelva transporterer tidvis betydelige mengder finstoff, som sedimenterer langs elvestrengen og kan gi lokal påvirkning. Det er viktig at anleggsarbeidene ikke gir et merbidrag her som gjør at nedslamminga blir for stor. De opprinnelige beregningene som ble gjort konkluderte med at 100 mg SS/l var en akseptabel utslippsgrense, ut ifra å ha en sikkerhet i forbindelse med overløpet til Tverrbekken.

Avinor har nå endret søknaden sin slik at inntil 108 l/s vil overføres til Ranelva. Det blir dermed en betydelig mindre risiko for overløp til Tverrbekken. Det søkes da om en utslippskonsentrasjon på 400 mg SS/l. Dette vil gi en økning av partikler i elvevannet fra 3 mg SS/ til 4 mg SS/l etter innblanding. Et utslipp på 100 mg SS/l vil ikke være merkbart på partikkelkonsentrasjonen i elvevannet.

Utslippsledninga til Ranelva vil legges i en trasé som etableres med styrt boring. Borehullet vil drives nedenfra, med rigg ved Ranelva, og utslipp i samme område. Det er utredet tre ulike alternativer, og det er nødvendig å kartlegge grunnforholdene bedre før man tar endelig stilling til trasévalg. Alle tre alternativene vil vi utslipp i området ved Granholmen, mellom Kobbforsen og Kjerrforsen. Elva gjør en sving her og danner et bredere og grunnere område med øyrer. Det er altså et område der finstoff sedimenterer. Et utslipp på 400 mg SS/l vil også være mer synlig i elvestrengen, noe som med stor sannsynlighet vil gi reaksjoner fra publikum, spesielt i et lakseførende vassdrag. Vi mener derfor, ut ifra en føre-var-vurdering og ut ifra samlet belastning, at utslippet bør renses til 100 mg SS/l, selv om den høyere konsentrasjonen ikke er beregnet å gi en større endring i tilstanden i elva.

Nitrogenbidraget i Ranelva vil være ubetydelig ($> 1 \mu\text{g/l}$), og den kjemiske tilstandsklassifiseringa endres ikke (Svært god).

Da bergartene i området ikke gir et surt bidrag til utslippet, er det særlig viktig at pH ikke blir for høy i avrenningsvannet siden ellevannet ikke vil bidra til nøytralisering av et basisk utslipp i stor grad. pH justerende utstyr må være til stede ved anlegget.

Avrenninga fra områdene, i hovedsak mot vest og sør, vil infiltreres i terreng, før avrenninga går videre til de samme resipientene som i dag. Det planlegges ulike tiltak for å sikre at det ikke skjer avrenning direkte fra åpne anleggsflater til vannforekomstene.

Både med tanke på åpne anleggsflater og sedimenteringsbasseng er det viktig at det tas høyde for endrede avrenningsmønster i vintersesongen da det er frossen mark. Plutselige mildværsperioder med mye nedbør i vintermånedene kan gi hurtig utvasking av finstoff da de ordinære infiltrasjons- og sedimenteringsløsningene kan ha liten eller begrenset kapasitet. Dere må planlegge gjennomføringa av arbeidene slik at dere forebygger slike hendelser.

Drikkevann

Avinor/entreprenøren må ha rutiner for å sikre at drikkevannet til beboerne i området ikke påvirkes negativt. Dere må ha oversikt over de gjenværende drikkevannsbrønnene, og overvåke vannkvaliteten i disse. Om nødvendig må dere gjøre tiltak for å sikre god drikkevannskvalitet for disse eiendommene.

Støy

Det er ikke utarbeidet støyberegninger eller støysonekart for anlegget. Avinor opplyser om at de ikke forventer overskridelse av Regjeringens støyretningslinjer i T-1442. Vi gjør oppmerksom på at oppdaterte retningslinjer trådte i kraft 11. juni 2021.

De ulike støykildene må kartlegges, og som minimum må forenklete støysoneberegninger (støysonekart) utarbeides før anleggsarbeidene starter opp, slik at dere identifiserer de boligene som blir mest utsatt for støy og kan dokumentere at grenseverdiene faktisk ikke overskrides. Avstanden til de nærmeste boligene er svært kort, og det er flere boliger innenfor 250 meter.

Mennesker har ulike terskler for hvor mye støy de tolererer. Varigheten av dette prosjektet gjør at flere kan oppleve helsemessige plager på grunn av støy. Selv om de mest støyende anleggsoperasjonene gjøres på dagtid, vil dette likevel kunne føre til at enkelte ikke får sin påkrevde hvile fordi de har en arbeidssituasjon som gjør at de må sove på dagtid eller at de er spesielt sårbare av ulike årsaker. Mennesker som får søvnen sin forstyrret av spesielt støyende operasjoner to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om alternativt oppholdssted. Informasjonen skal være rettet direkte til beboerne, skriftlig eller ved personlig oppmøte, og ikke gjennom en generell kunngjøring gjennom media.

Det er en klar sammenheng mellom toleransen for støy og forutsigbarhet og kunnskap om den støyende aktiviteten. Det er derfor viktig at dere informerer beboerne i området om hva de kan forvente. Dere må også informere i forkant av spesielt støyende operasjoner, om hva som skal skje og varigheten av aktiviteten.

Knuseverk

Vi gjør oppmerksom på at forurensningsforskriften kapittel 30 gjelder for produksjon av pukkk, grus, sand og singel. Forskriften setter krav om at knuseverk/pukkverk skal meldes til Statsforvalteren.

Dette gjelder også midlertidige anlegg. Meldeskjema ligger på nettsida vår:

<https://www.statsforvalteren.no/contentassets/0db347e91dd84bb8ae84b4280e8587f0/meldeskjema-kapittel-30.pdf>

Forurenset grunn

Avinor har avdekket 11 lokaliteter med mistanke om forurenset grunn, der de vil gå videre med nærmere kartlegging/tiltaksplaner for 8 av disse. Rana kommune vil være rette myndighet i disse sakene, jf. forurensningsforskriften kapittel 2.

Rettslig grunnlag

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når vi treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomstene skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Det er et nasjonalt mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer (se vedlegg 1) slik at utslipp av slike stoffer er stanset innen 2020.

Saksbehandlingsgebyr

Statsforvalteren skal kreve gebyr for saksbehandling og kontroll, jf. forurensningsforskriften kapittel 39 *Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven.*

Behandlingen av søknaden er plassert i sats 3, jf. forskriftens § 39-4. Det betyr at dere skal betale et gebyr på kr 169 100,- for saksbehandlingen.

Gebyret var varslet i brev datert 19.03.2021. Vi har ikke mottatt merknader til varslet. Faktura for saksbehandlingsgebyret vil ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Parter med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, til Miljødirektoratet, innen 3 uker fra det tidspunktet da dette brevet er mottatt. Det skal komme frem i en eventuell klage det vedtaket som det klages på og de endringene som ønskes. Klagen må begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen sendes til Statsforvalteren.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

En klage på vedtaket om gebyrsats fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Det fastsatte gebyret må betales i samsvar med det som er vedtatt her. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Sveinung Bertnes Råheim (e.f.)
fungerende fylkesmiljøvernsjef

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår til tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet - ny lufthavn Mo i Rana

Kopi til:

NATURVERNFORBUNDET RANA OG OMEGN
Rana kommune

c/o F. Solbakken Baklandsv. 152
Postboks 173

8646 KORGEN
8601 MO i RANA

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet Ny lufthavn Mo i Rana

Tillatelsen er gitt med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysningene som har kommet frem i søknaden og under saksbehandlingen.

Hvis dere ønsker å gjøre endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må dere i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Dere bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal dere sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at vi kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Avinor AS
Beliggenhet/gateadresse	Oslo Atrium, Dronning Eufamias gate 6, 0191 Oslo
Postadresse	Postboks 150, 2061 Gardermoen
Organisasjonsnummer (bedrift)	985 198 292
NACE-kode og bransje	52.230 Andre tjenester tilknyttet lufttransport

Anleggsdata

Anlegg	Ny lufthavn Mo i Rana
Beliggenhet	Steinbekkhaugen
Lokalisering av anlegg	UTM sone 33, øst: 469 880, nord: 7 356 870
Anleggstype	Midlertidig anleggsvirksomhet
Kommune og fylke	Rana, Nordland

Statsforvalterens referanser

Saksnummer	2020/5211	Tillatelsesnummer	2021.0679.T
Tillatelse gitt		Anleggsnummer	1833.0145.01

Sveinung Bertnes Råheim e.f.
fungerende fylkesmiljøvernssjef

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av Nye Mo i Rana lufthavn i Rana kommune.

2 Utslipp til vann

2.1 Utslippsbegrensninger

2.1.1 Utslipp fra punktkilder

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Resipient/utslippssted	Utslippskomponent	Grenseverdi	Midlingstid
Ranelva ved Granholmen	Suspendert stoff	100 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	10 mg/l	Stikkprøve
	pH	6 – 8	Stikkprøve

Forurensningsmyndigheten vil på bakgrunn av ny kunnskap eller ny teknologi kunne fastsette strengere grenser og/eller krav om målinger.

2.1.2 Utslippssted for prosessavløpsvann

Prosessvannet skal føres til dykket utløp slik at innblandingen i vannmassene blir best mulig (for eksempel gjennom bruk av diffusor, rørutforming og utslippshastighet) for å minimere risikoen for lokal nedslamming.

Dersom det finnes egnede løsmasser kan utslipp infiltreres i grunnen.

2.1.3 Utslippsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra rigg- og anleggsområder, lagerområder osv., som kan føre til skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra anleggsområdet skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

Det skal ikke fjernes vegetasjon fra større flater enn nødvendig, slik at risikoen for avrenning av finstoff minimeres. En vurdering av nødvendige arealer skal komme frem av internkontrollen.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeutskiller eller tilsvarende renseenhet slik at utslippsgrensene som er fastsatt i pkt. 2.1.1 overholdes.

2.2 Sanitæravløpsvann

Kommunen er myndighet for regulering av sanitæravløpsvannet fra kontor-/boligrigg.

3 Støy

3.1 Støybegrensninger

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som innfallende lydtrykknivå ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Støykrav på dagtid ($L_{pAeq12h}$ 07-19)	Støykrav på kveld (L_{pAeq4h} 19-23) eller søn-/helligdag ($L_{pAeq16h}$ 07-23)	Støykrav på natt (L_{pAeq8h} 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	60	55	45
Skole, barnehage	55 i brukstid		

Alle støygrensene skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomheten, inkludert intern transport på anleggsområdet samt lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra persontransport av ansatte til og fra området er likevel ikke omfattet av grensene. Bolighus og helseinstitusjoner bør så langt som mulig ikke utsettes for støy etter kl. 19.00.

3.2 Støyreducerende tiltak

Støysvake maskiner og minst støyende arbeidsprosesser skal velges i den grad dette er praktisk og økonomisk mulig.

I områder der det er nødvendig med skjerming for å overholde grenseverdiene i 3.1 skal støyskjermer settes opp før anleggsarbeidene starter opp, der dette er hensiktsmessig uten at støyskjermer i seg selv gir større ulemper for boligområdene.

3.3 Avvik fra grenseverdier

Grenseverdiene for støybelastning kan fravikes i kortere perioder. Det tillates ikke avvik fra grenseverdiene på natt eller helger og helligdager.

Ved fravik fra de gitte grenseverdiene gjelder følgende vilkår:

3.3.1 Varsling

Boliger og helseinstitusjoner som utsettes for spesielt støyende aktivitet skal varsles senest en uke før slike aktiviteter starter opp. Varslingen skal skje skriftlig og/eller ved personlig oppmøte og skal inneholde informasjon om:

- type støyende aktivitet
- forventet støybelastning
- de enkelte deloppgavens varighet
- mulighet for annet oppholdssted

Også andre som belastes med støy fra anleggsvirksomheten kan med fordel varsles om støyende aktivitet, da dette vil kunne skape en forutsigbarhet som gjør at støyen oppleves mindre belastende og risikoen for konflikter reduseres.

3.3.2 Tilbud om annet oppholdssted

Beboere som får sin søvn/hvile forstyrret i to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om annet oppholdssted. Dette gjelder spesielt for personer som har en slik arbeidssituasjon at de har behov for søvn/hvile på dagtid, eller som av andre årsaker er spesielt sårbare for støyeksponering.

4 Massedeponier og områder der sprengningsmasser benyttes

Overskuddsmasser fra sprengning og graving skal gjenbrukes i prosjektet eller andre egnede prosjekter så langt som mulig.

Utfyllinger og massedeponier skal plasseres og utformes slik at resipienten skjermes mot forurensende avrenning og sikres slik at det ikke kan oppstå skadelig utvasking/avrenning fra disse. Tippene/fyllingene skal sikres mot utrasing av masser.

Det skal om nødvendig etableres grøfter og/eller voller for avskjæring av sigevann, og bassenger for sedimentering av finstoff og utjevning av vannmengder. Tiltak for å påse at kravet etterkommes skal innarbeides i driftsinstruksen/internkontrollsystemet.

4.1 Sprengtråder og armering

Dere må benytte til enhver tid mest miljøvennlige metode for sprengning for å redusere forurensning av plast og nitrogenforbindelser som følge av sprengningen. Hvis andre alternativer enn plast blir tilgjengelig skal dette vurderes.

Ved bruk av elektroniske tennere må sprengtråder og annen synlig plast samles opp i så stor grad som praktisk mulig, og leveres til godkjent avfallsmottak.

Det skal ikke benyttes armeringsfibre av plast i sprøytebetongen.

5 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Anleggsvirksomheten skal ikke føre til utslipp til grunn eller grunnvann som kan gi skader eller ulemper for miljøet.

Dere plikter å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann, eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skadene og ulempene som skal unngås.

Dere skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på virksomhetsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2¹, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven.

Tiltak i forurensede sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriften kapittel 22.

¹ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler osv.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at dere har vurdert kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Dere skal gjøre en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikaliene som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter dere å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, omsettes, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7 Avfall

7.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. For materialer som utnyttes som biprodukt, skal dere ha skriftlig dokumentasjon som viser at kriteriene i forurensningsloven § 27, 2. ledd er oppfylt.

Innholdet av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses mest mulig.

Avfall som oppstår i virksomheten, herunder overskuddsmasser, skal primært gå til ombruk i egen produksjon eller i andres produksjon. Hvis dette ikke er mulig, eller er urimelig kostbart, skal det fortrinnsvis materialgjenvinnes. Dersom dette heller ikke er mulig uten urimelig kostnad, skal avfallet så langt mulig gjenvinnes på annen måte.

Dere plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder gjenvinning, skjer i tråd med reglene som er fastsatt i eller med medhold i forurensningsloven.⁴

7.2 Håndtering av avfall

All håndtering av avfall skal foregå slik at det ikke fører til avrenning til grunn eller overflatevann. Sjenerende støving skal unngås. Farlig avfall skal ikke lagres lenger enn 12 måneder.

I tillegg gjelder følgende:

- a) All håndtering av avfall skal være basert på en risikovurdering.
- b) Avfallslager skal være sikret slik at uvedkommende ikke får adgang. Lagret farlig avfall skal ha forsvarlig tilsyn. Lagret avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret.

² Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 3a om substitusjonsplikt

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften)

⁴ Se blant annet avfallsforskriften og kapittel 18 i forurensningsforskriften

- c) Avfall som ved sammenblanding kan gi fare for brann, eksplosjon eller dannelse av farlige stoffer, skal lagres med nødvendig avstand.
- d) Alt farlig avfall, uavhengig av mengde, skal lagres innendørs og på tett dekke⁵ med oppsamling av eventuell avrenning. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler. Andre lagringsmåter kan godtas dersom dere kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse.

For visse typer tanklagring gjelder forurensningsforskriften kapittel 18.

Farlig avfall kan ikke fortynnes i den hensikten at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall kan ikke blandes sammen hvis dette kan føre til fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes sammen med annet avfall, med mindre det letter den videre behandlingen av det farlige avfallet, og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

8 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten

8.1 Utslippskontroll

Dere skal ha et program for utslippskontroll som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll. Dere skal kontrollere og dokumentere utslippene til vann ved å gjennomføre målinger. Målinger består av volumstrømmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Målingene skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte:

- a) utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i vilkår 2.1.1
- b) utslipp av andre komponenter som kan ha miljømessig betydning og dermed er omfattet av rapporteringsplikten

Dere skal vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinnene i målingene (volumstrømmåling – prøvetaking – analyse – beregning) og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå. For alle målinger skal det være en prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver.

8.2 Kvalitetssikring av målingene

Dere er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret blant annet ved å:

- a) utføre målingene etter Norsk standard
- b) bruke akkrediterte laboratorier/tjenester
- c) jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av metoder og frekvenser gir representative prøver
- d) jevnlig utføre kontroll og kalibrering av måleutstyr

⁵ Med tett dekke menes fast, ugjennomtrengelig og tilstrekkelig slitesterkt dekke for de aktuelle materialer/avfallstyper.

9 Miljøovervåking

Dere skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av virksomheten i henhold til et overvåkingsprogram. Dette gjelder mulige effekter på vann, grunn og naturverdier i den grad dette er aktuelt.

Overvåkingsprogrammet skal forelegges forurensningsmyndigheten for eventuelle merknader senest 3 måneder før anleggsstart.

Overvåkingsdata fra vannforekomstene skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

10 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1 Miljørisikoanalyse

Dere skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av virksomheten. Dere skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forholdene ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning. Ved endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Risikoanalysen skal ta hensyn til ekstremvær, flom osv.

Dere skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli berørt av akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan føre til.

10.2 Forebyggende tiltak

På grunnlag av miljørisikoanalysen skal dere, så langt det er mulig, uten urimelige kostnader, sette i verk de tiltakene som er nødvendige for å eliminere eller redusere miljørisikoen. Dette gjelder både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak. Dere skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikoanalysen skal dere utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at de forebyggende tiltakene er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal bedriften utarbeide og begrunne:

- a) organisering av beredskapen
- b) nødvendig beredskapsutstyr
- c) nødvendig mannskap
- d) responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

10.4 Beredskapsplan

Miljørisikoanalyse, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av bedriftens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

10.5 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁶. Dere skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller.

11 Generelle vilkår

11.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er kommet frem i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare tillatt dersom dette er gitt uttrykkelige vilkår for dette i denne tillatelsen.

11.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

11.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra anleggsvirksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter som det ikke uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået, som minimum gi en tilsvarende reduksjon i utslippene.

11.4 Utskifting av utstyr og endring av utslippspunkt

Ved utskifting av utstyr må det nye utstyret tilfredsstillende prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensende utslipp og annen negativ innvirkning på miljøet (BAT-prinsippet).

Hvis dere ønsker å endre utslippspunkter som er fastlagt i tillatelsens vilkår, må den søke om tillatelse til dette. Der utslippspunkt ikke er fastlagt i tillatelsens vilkår, må dere avklare med forurensningsmyndigheten om en ønsket endring av utslippspunkt krever tillatelse og eventuelt også spredningsberegninger.

⁶ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning

11.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå, og for å unngå utilsiktede utslipp, skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Dere skal kunne dokumentere systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr.

11.6 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter dere så langt det er mulig, uten urimelige kostnader, å iverksette de tiltakene som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren. Om nødvendig skal dere redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 10.5.

11.7 Internkontroll

Dere plikter å etablere internkontroll for virksomheten i henhold til den gjeldende forskriften om dette⁷. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forholdene som kan føre til forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforhold.

12 Eierskifte, omdanning m.v.

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

13 Tilsyn

Dere plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

⁷ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Liste over prioriterte miljøgifter

Utslipp av disse komponentene er bare tillatt dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorfenol	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rett kjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP

2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol
---------------------------	-----------

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner**PAH****Ftalater**

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A**BPA****Siloksaner**

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
